

129 -102 ศิลปะและสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

มหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

โดย อาจารย์อังคณา ใจเหิม

มัลติมีเดีย

- บทบาท หน้าที่และประโยชน์ของงานมัลติมีเดีย

มัณฑนศิลป์ เป็นศิลปะที่มนุษย์กระทำขึ้นเพื่อสร้างเสริมความงามให้กับวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ อาคารสถานที่ และร่างกายของคนและสัตว์ ซึ่งเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า ศิลปะตกแต่ง

บทบาทและหน้าที่และประโยชน์ของงานมัณฑนศิลป์

- บทบาทหน้าที่ด้านเสริมสร้างความงามให้แก่วัตถุ ร่างกาย
- ในด้านสนองประโยชน์แก่มนุษย์

บทบาทหน้าที่ด้านเสริมสร้างคามงามให้แก่วัตถุ ร่างกาย

ในสังคมมนุษย์ได้ใช้ศิลปะเพื่อการตกแต่งอย่างกว้างขวางและตลอดเวลา เราตกแต่งร่างกายให้สวยงามด้วยวิธีการต่างๆ เลือกเสื้อผ้าที่สวยงามมานุ่งห่ม เลือกเครื่องประดับที่สวยงามมาสวมใส่ นำเครื่องใช้ที่งามถูกใจมาใช้สอย

ในด้านสนองประโยชน์แก่มนุษย์

- การสนองประโยชน์ทางใจ
- การสนองประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
- การสนองประโยชน์ด้านการใช้สอย

การสนองประโยชน์ทางใจ

ผลงานมัณฑนศิลป์ที่ดี ที่ได้รับการออกแบบมาอย่างถูกต้อง และมี
ศิลปะลักษณะที่ดี ย่อมก่อให้เกิดความชื่นชมยินดีแก่ผู้ใช้ เมื่อผู้ใช้ชื่นชม
ผู้ผลิตก็รู้สึกภาคภูมิใจ มีความสุขกับผลงานของตน จึงเป็นการก่อ
ประโยชน์ทางใจร่วมกันระหว่างผู้สร้างงานกับผู้ใช้สอย

การสนองประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

- ผลิตภัณฑ์
- การตกแต่งภายใน
- การส่งเสริมการขาย
- การตกแต่งภายนอกและบริเวณ

การตกแต่งภายใน

การสนองประโยชน์ด้านการใช้สอย

งานมัณฑนศิลป์เป็นงานศิลปะประเภทที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตกแต่งวัตถุ เครื่องใช้สอย และอาคารสถานที่ต่างๆ เจื่อนไขที่นักออกแบบจะต้องปฏิบัติก็คือ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานวัตถุนั้นๆ

- ต้องตอบสนองการใช้สอยได้อย่างดีที่สุด ตามประเภทของผลิตภัณฑ์
- จัดวางตำแหน่งไว้อย่างถูกที่ถูกต้อง ไม่เป็นอุปสรรคแก่การใช้งาน

มีคำกล่าวที่ยึดถือเป็นข้อเตือนสติแก่นักออกแบบทั่วไปว่า “form follow function” ซึ่งหมายถึงความสวยงามต้องตามประโยชน์ใช้สอย เพื่อมิให้ละเลยต่อการคิดหาทางให้ผลงานของตนสนองประโยชน์ใช้สอยอย่างดีที่สุด ควบคู่ไปกับการค้นหาแนวทางสร้างสรรค์ความงามให้แก่วัตถุนั้นๆ

นาฏศิลป์ไทย

- ประวัติความเป็นมา
- แนวความคิดเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย
- ประเภทและลักษณะการแสดง

ความเป็นมาของนาฏศิลป์ไทย

- แนวความคิดที่เชื่อกันว่า “การฟ้อนรำนี้มีมูลรากเกิดแต่วิสัยสัตว์เมื่อเกิด เวทนาเสวยอารมณ์ จะเป็นสุขเวทนาจก็ตาม หรือทุกข์เวทนาจก็ตาม ถ้า เสวยอารมณ์รอนแรงกล้า ไม่กลั้นไว้ไม่ได้ ก็เล่นออกมาเป็นกิริยาให้เห็น ปรางภู”
- แนวความคิดที่กล่าวว่า การฟ้อนรำมีเหตุมาจากการเต้นรำหรือการขับ ลำอ้อนวอนเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามลัทธิความเชื่อของชนเผ่า

แนวความคิดเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย

- นาฏศิลป์ไทยได้แบบแผนมาจากอินเดีย
- นาฏศิลป์ไทยเป็นแบบฉบับของคนไทย

นาฏศิลป์ไทยได้แบบแผนมาจากอินเดีย

ข้อสันนิษฐาน (1)

- ไทยรับวัฒนธรรมรื่องรำจากอินเดียโดยตรง จากหลักฐานลวดลายภาพต่างๆ บนเครื่องปั้นสมัยทวารวดีและลพบุรี ไทยอาจจะรับการถ่ายทอดจากครูบาอาจารย์ชาวอินเดีย หรือคนไทยได้เดินทางไปศึกษามาจากอินเดีย แล้วนำมาสั่งสอนให้รู้จักการฟ้อนรำตามแบบอินเดีย

ข้อสันนิษฐาน (2)

- ไทยรับอารยธรรมอินเดียผ่านเขมร กล่าวคือใน พ.ศ. ๑๘๙๕ สมเด็จพระบรมราชาธิราช (เจ้าสามพระยา) ยกกองทัพไปตีเขมร ได้รับชัยชนะและได้กวาดต้อนครัวเขมรเข้ามาเป็นอันมาก มีทั้งนักปราชญ์ ราชบัณฑิต ช่างฝีมือ ศิลปินต่างๆ และมีละครหลวงซึ่งถูกทอดทิ้งอยู่ในพระราชวังร้าง เข้ามากรุงศรีอยุธยาด้วย

นาฏศิลป์ไทยเป็นแบบฉบับของคนไทย

- ข้อเสนอพื้นฐาน (1)
- เสด็จมาหินจำหลักในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ ศิลปวัตถุในสมัยทวารวดี มีภาพบุคคลแต่งกายนุ่งผ้าหยักรั้งมีเครื่องประดับศีรษะในลักษณะที่เป็นคนพื้นเมือง ยืนอยู่เหนือบัลลังก์ในท่าร้ายรำ คล้ายกับท่าร้ายรำของพระศิวะซึ่งจำหลักบนหน้าบันของปราสาทขอมที่พนมรุ้งและพิมาย

ข้อสันนิษฐาน (2)

- หลักฐานทางเอกสารซึ่งจดบันทึกโดยชาวต่างชาติ อาทิ อินเดีย กรีก โรมันและอาหรับ กล่าวว่า ในสมัยยุคต้นประวัติศาสตร์ที่ ๘ – ๙ ลงมา นั้น บรรดานครรัฐต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีกษัตริย์ปกครอง มีราชสำนักที่แวดล้อมด้วยนักปราชญ์ราชครูและพราหมณ์ที่เป็นชาวอินเดียหรือชาวต่างประเทศ

การเสด็จพินบ้าน

- ภาคเหนือ
- ภาคกลาง
- ภาคอีสาน
- ภาคใต้

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

Q & A

แบบฝึกหัดบทที่ 5

1. ศิลปะตกแต่งหรือมัณฑนศิลป์ ศิลปะประเภทนี้จึงมีหน้าที่อยู่ที่ด้าน
อะไรบ้าง
2. การศึกษาความเป็นมาของนาฏศิลป์ไทย โดยอาศัยแนวความคิดต่างๆ
คืออะไรบ้าง
3. กระบวนการฟ้อนรำของไทยมีกี่ลักษณะ อะไรบ้าง
4. อินเดียมี่ความสำคัญอย่างไรต่อนาฏศิลป์ไทย
5. “นาฏศิลป์ละครมีต้นกำเนิดจากการเล่นโนราและละครชาตรีที่นิยมเล่น
กันในภาคใต้ของประเทศไทยมาแต่ก่อน” โดยรับมาจากชวาตาม
หลักฐานต่างๆ คืออะไรบ้าง